

MAŽOJI BENDRIJA:

apskaita ir atskaitomybė,
mokesčiai, teisė

Ištrauka

10 skyrius.

MAŽOSIOS BENDRIJOS NARIŲ ĮNAŠAI IR PELNO PASKIRSTYMAS

Bet kokios rūšies įmonės veiklos pradžia dažniausiai reikia kokių nors priemonių – kompiuterių, baldų, prekių ir kito turto. Tad pirmaisiais pinigais, kuriais gali būti apmokėtos veiklos pradžios išlaidos, tampa būsimos įmonės steigėjų (savininkų) pradiniai įnašai. Ir nors nėra reikalaujama suformuoti tam tikrą minimalų mažosios bendrijos įstatinį kapitalą, kaip, pavyzdžiui, būtina steigiant akcinę ar uždaroją akcinę bendrovę, tačiau bendrijos narių įnašai reikalingi įmonės veiklai pradėti. Tokių įnašų dydis ir mokėjimo tvarka nustatomi pačių jos narių sprendimu. Išskirtina ir tai, kad bendrijos narys turi teisę savanoriškai pasitraukti iš bendrijos, atsiimdamas savo įnašą.

■ Reglamentuota!

Mažųjų bendrijų steigimą, veiklą, valdymą, pertvarkymą ir pabaigą, taip pat jų dalyvių (narių) teises ir pareigas reglamentuoja LR mažųjų bendrijų įstatymas. Šio dokumento šiuo metu galiojančią ir ankstesnes redakcijas galite rasti elektroniniame norminių aktų sąvade *Mažosios bendrijos*. Vilnius, „Pačiolio“ leidykla.

Mažosios bendrijos nuosavo kapitalo apskaitą reglamentuoja 38-asis Verslo apskaitos standartas „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės ataskaitos“. Šio dokumento dabar galiojančią ir ankstesnes redakcijas galite rasti elektroniniame norminių aktų sąvade *Apskaita. III.1. Verslo apskaitos standartai*. Vilnius, „Pačiolio“ leidykla.

10.1. Narių įnašų į MB apskaita

Mažosios bendrijos nario įnašas – tai nariui nuosavybės teise priklausantis turtas, perduotas mažajai bendrijai. Įnašu gali būti pinigai ar kitoks turtas. Įnašu negali būti darbai ir paslaugos.

Mažųjų bendrijų įstatyme nenustatytas minimalus narių įnašų dydis. Vadinasi, mažosios bendrijos nariai, aptarę numatomą bendrijos veiklos planą, nusprendžia, kiek lėšų bendrijai reikės veiklos pradžioje, ir tai įrašo *steigimo sutartyje* ar *akte*. Buhalterinėje apskaitoje *Savininkų įnašų* sąskaitoje **registruojama visa mažosios bendrijos steigimo sutartyje ar akte nurodyta įnašų vertė**. Jeigu mažosios bendrijos nariai sumokėjo ne visą įnašo sumą, dar nesumokėta dalis apskaitoje registruojama kontrarinėje *Nesumokėtų*

savininkų įnašų sąskaitoje, kaip iš jų gautini įnašai. Sudarant balansą, savininkų įnašų straipsnyje parodomas steigimo sutartyje nustatytos įnašų sumos ir bendrijos narių dar neįmokėtos sumos skirtumas, t. y. **parodomi iš mažosios bendrijos narių faktiškai gauti įnašai**.

Jeigu mažosios bendrijos narys įneša į bendriją *nepiniginį įnašą*, jo dydį įvertina patys bendrijos nariai. Tik **mažosios bendrijos narių susirinkimas** turi teisę **priimti sprendimą dėl nepiniginio įnašo vertės, jo perdavimo sąlygų ir terminų**. Turėti turto vertintojo aktą Mažųjų bendrijų įstatymas *nereikalauja*.

Mažosios bendrijos narių susirinkimas gali nutarti priimti į bendriją ir naujus narius. Kokį įnašą ir kokio dydžio turi įnešti naujasis bendrijos narys, taip pat nutaria bendrijos narių susirinkimas.

Mažajai bendrijai perduotas nario **įnašas tampa mažosios bendrijos nuosavybe**. Bendrija, gavusi narių įnašus, savo ūkinėje veikloje gali juos panaudoti nuostatuose nustatyta tvarka.

Mažųjų bendrijų įstatyme nurodyta, kad bet kuris mažosios bendrijos narys gali savanoriškai pasitraukti iš bendrijos. Tokiu atveju nariui grąžinamas jo įnašas ar kompensuojama įnašo vertė, pridėdant mažosios bendrijos pelno dalį arba sumažinant mažosios bendrijos nuostolių dalimi, proporcinga jo įnašo į mažąją bendriją dydžiui (vertei).

TIPINĖS MB NARIŲ ĮNAŠŲ REGISTRAVIMO APSKAITOJE SĄSKAITŲ KORESPONDENCIJOS:

MB nuosavo kapitalo formavimas

D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina K 308 Savininkų įnašai	gaunant patentus, licencijas, programinę įrangą kaip nepiniginius MB narių įnašus
D 12XX0 Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina K 308 Savininkų įnašai	gaunant žemę, pastatus, automobilius, įrangą, kitą materialųjį turtą kaip nepiniginius MB narių įnašus
D 16X Kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo savikaina K 308 Savininkų įnašai	gaunant nepiniginį MB narių įnašą kitų įmonių akcijomis
D 201X Atsargų pirkimo savikaina K 308 Savininkų įnašai	gaunant žaliavas, prekes, kitas atsargas kaip nepiniginius MB narių įnašus
D 274X Pinigų ekvivalentai K 308 Savininkų įnašai	gaunant pinigų ekvivalentus kaip MB narių įnašą
D 271X Sąskaitos bankuose K 308 Savininkų įnašai	gavus piniginį įnašą į sąskaitas bankuose kaip MB narių įnašus
D 272X Kasa K 308 Savininkų įnašai	gavus į įmonės kasą MB narių įnašus grynaisiais pinigais
D 309 Nesumokėti savininkų įnašai (-) K 308 Savininkų įnašai	registruojant apskaitoje MB narių išipareigotus įmokėti, bet dar nesumokėtus narių įnašus

MB nuosavo kapitalo mažinimas

D 308 Savininkų įnašai	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui gražinant įnašą ar kompensuojant jo vertę
D 34X Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui išmokant jam tenkančią pelno dalį, proporcingą savininko įnašo sumai
K 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui gražinant patentus, licencijas, programinę įrangą
K 12XX0 Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui gražinant žemę, pastatus, automobilius, įrangą, kitą materialųjį turtą
K 16X Kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo savikaina	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui gražinant kitų įmonių akcijas
K 201X Atsargų pirkimo savikaina	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui gražinant žaliavas, prekes, kitas atsargas
K 274X Pinigų ekvivalentai	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui gražinant pinigų ekvivalentus kaip jo įnašą
K 271X Sąskaitos bankuose	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui gražinant įnašą pinigais iš banko sąskaitos pasitraukiančiam iš MB nariui
K 272X Kasa	pasitraukiančiam mažosios bendrijos nariui gražinant įnašą grynaisiais pinigais iš įmonės kasos

Nepaskirstytasis pelnas mažosios bendrijos apskaitoje ir finansinėse ataskaitose didinamas, kai registruojamas uždirtas finansinių metų grynasis pelnas. Nepaskirstytasis pelnas mažinamas mažosios bendrijos nariams priėmus sprendimą paskirstyti pelną ar registruojant per finansinius metus patirtus nuostolius.

10.2. Mažosios bendrijos narių gaunamų išmokų apskaita ir apmokestinimas

Pagal Mažųjų bendrijų įstatymo 24–26 straipsnių nuostatas, **mažosios bendrijos pelnas gali būti paskirstomas** jos nariams tokiais būdais:

1. pelnas **išmokamas avansu:**

- mažosios bendrijos **lėšos jos nario asmeniniams poreikiams tenkinti,**
- mažosios bendrijos **pelno dalis už trumpesnę** negu finansiniai metai **laikotarpį;**

2. pelnas paskirstomas **finansiniams metams pasibaigus.**

Vadinasi, mažosios bendrijos narys gali gauti šių rūšių išmokas: mažosios bendrijos lėšų savo asmeniniams poreikiams tenkinti ir mažosios bendrijos pelno dalį (tiek avansu, tiek kaip metinio veiklos rezultato dalį). Pelno dalis, skirta MB nariams, paskirstoma kiekvienam nariui proporcingai jo įnašo dydžiui (jeigu MB nuostatuose nenustatyta kita paskirstymo tvarka).

Dėmesio – MOKESČIAI!

Gyventojų pajamų mokesčio apskaičiavimo tikslais apmokestinant MB nario gautas pajamas, reikia atskirti pajamas (lėšas), gautas nario asmeniniams poreikiams tenkinti, ir pajamas, gautas kaip pelno dalį.

Mažosios bendrijos narių susirinkimas, priimdamas sprendimą avansu išmokėti pelno dalį bendrijos nariams, turi įvardyti, **kokios rūšies išmokos bus išmokamos:**

- lėšos bendrijos narių asmeniniams poreikiams tenkinti (šios lėšos prilyginamos su darbo santykiais susijusioms pajamoms);
- pelno dalis už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį.

MB nario lėšų asmeniniams poreikiams tenkinti apmokestinimas

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) nuostatas, MB nario iš šios įmonės gautos lėšos jo asmeniniams poreikiams tenkinti **prilyginamos su darbo santykiais susijusioms pajamoms**. Tai reiškia, kad šios lėšos apmokestinamos kaip pajamos, susijusios su darbo santykiais: turi būti mokamas gyventojų pajamų mokestis (toliau – GPM), valstybinio socialinio draudimo įmokos (toliau – VSD) ir privalomojo sveikatos draudimo įmokos (toliau – PSD).

Iš MB gauta suma, priskiriama su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms, **turi neviršyti sumos**, nuo kurios pagal VSD įstatymo nuostatas apskaičiuojamos ir mokamos MB nario VSD įmokos.

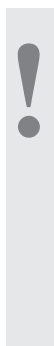

Įsidėmėtina!

■ VSD įmokų **bazė yra 50 procentų** MB narių asmeniniams poreikiams išsiimtų lėšų suma, kuri deklaruojama VMI kaip pajamos, susijusios su darbo santykiais. ■

Atkreiptinas dėmesys, kad **VSD įstatymas nustato pajamų ribą** (vadinamąsias „lubas“), kurią viršijus, nuo viršijančios pajamų sumos VSD **įmokos neapskaičiuojamos**. Gautoms pajamoms VSD įstatymas nustato metinę maksimalią sumą („lubas“), iki kurios gali būti apskaičiuojamos VSD įmokos, – **43 vidutinių darbo užmokesčių** (toliau – VDU) **suma per metus** (pvz., 2023 metais tokia suma yra 72 450,70 €). Tai yra maksimali mažosios bendrijos nario iš MB gaunamų pajamų, kaip lėšų nario asmeniniams poreikiams tenkinti, suma 2023 metais, kuri apmokestinama **VSD, taikant 13,83 proc. tarifą**. Jeigu MB narys dalyvauja papildomame pensijų kaupime, tada atitinkamai tiek, kiek kaupia (3 proc.), padidėja ir VSD įmokų tarifas (16,83 proc.).

Nuo tos pačios sumos, nuo kurios apskaičiuojamos VSD įmokos, yra **apskaičiuojamos ir mokamos PSD įmokos, taikant 6,98 proc. tarifą**. Tiesa, neatsižvelgiant į tai, kokią sumą MB narys priskyrė pajamoms, susijusioms su darbo santykiais, MB narių **metinė PSD suma negali būti mažesnė kaip 6,98 proc. nuo 12 MMA (minimalioji mėnesio alga)**, galiojančios tų metų atitinkamą mėnesį.

Praktinė situacija

2023 m. patvirtintas šalies mėnesio vidutinis darbo užmokestis yra 1684,90 €. Vadinas, Sodros „lubos“ 2023 metais yra 43 VDU: $43 \times 1\,504,10 \text{ €} = 72\,450,7 \text{ €}$.

Maksimalios metinės įmokos:

- VSD įmoka – 10 019,93 € ($72\,450,7 \text{ €} \times 13,83 \%$);
- VSD įmoka (kai pensijai papildomai kaupiama 3 proc.) – 12 193,45 € ($72\,450,7 \text{ €} \times 16,83 \%$);
- PSD įmoka – 5 057,06 € ($72\,450,7 \text{ €} \times 6,98 \%$).

Išmokėjus MB nariams lėšas asmeniniams poreikiams tenkinti, VSD ir PSD įmokas už einamąjį mėnesį reikia sumokėti ne vėliau nei **iki to mėnesio paskutinės dienos**. Šios įmokos **mokamos mažosios bendrijos lėšomis**.

Žinotina!

■ Kiekvieną mėnesį, nepaisant to, ar MB narys gavo lėšų iš MB ar ne, iki einamojo mėnesio paskutinės dienos turi būti mokamos ne mažesnės nei **6,98 proc. dydžio PSD įmokos nuo MMA**, išskyrus asmenis, išvardytus:

- Sveikatos draudimo įstatymo 17 straipsnio 1, 5, ir 7 dalyse ir 6 straipsnio 4 dalyje;
 - Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje.
- Pvz., 2023 m. tai būtų $6,98 \text{ proc.} \times 840 \text{ €} = 58,63 \text{ €}$. ■

MB nario iš bendrijos gautos lėšos asmeniniams poreikiams tenkinti, kurios prilyginamos su darbo santykiais susijusioms pajamoms, ir nuo šių pajamų MB sumokėtos VSD ir PSD įmokos, apskaičiuojant MB apmokestinamąjį pelną, **atimamos iš MB apmokestinamųjų pajamų** (t. y. pripažįstamos mokestinėmis sąnaudomis).

VSD ir PSD įmokos deklaruojamos teikiant „Sodrai“ pranešimą apie savarankiškos veiklos pajamas (toliau – SAV pranešimas).

Informacija „Sodrai“ apie savarankišką veiklą vykdančią asmenį (SAV pranešimai) teikiama asmeninėje „Sodros“ paskyroje draudėjui: → Formos ir šablonai (Ruošiniai) → Sukurti naują → SAV, pranešimas apie savarankiškos veiklos pajamas.

Pranešimus galima teikti 2 būdais, atsižvelgiant į veiklą vykdančio asmens įmokų mokėjimo dažnumą:

1 būdas

Jeigu per kalendorinį mėnesį MB narys išsiima asmeniniams poreikiams lėšų sumą arba įmokos mokamos už einamąjį mėnesį („avansu“), bent vieną mėnesį per metus, tokiu atveju SAV pranešimas teikiamas iki sekančio mėnesio 15 dienos.

Pavyzdžiui, už 2023 m. liepos mėn. SAV pranešimas turi būti pateiktas iki 2023 m. rugpjūčio 15 dienos.

Įsidėmėtina!

■ SAV pranešime turi būti nurodoma asmeniniams poreikiams išsiimta lėšų suma, nuo kurios apskaičiuojamos įmokos (50 %). ■

2 būdas

Jeigu MB narys įmokas moka vieną kartą per metus, t. y. už praėjusius metus, duomenys apie savarankiškai dirbančio asmens deklaruotas metines pajamų sumas ir šių sumų išskaidymą pagal kiekvieną kalendorinį mėnesį teikiami VMI metinėje pajamų deklaracijoje GPM311, pasirenkant įmokų tipą „Sodros mėnesinis“.

Deklaravus bendrą metinę pajamų sumą, bet nedeklaravus gautų pajamų sumų kalendoriniais mėnesiais, metinė pajamų suma, nuo kurios apskaičiuojamos įmokos, bus išdėstyta lygiomis dalimis, atsižvelgiant į veiklos vykdymo laikotarpio kiekvieno mėnesio kalendorinių dienų skaičių ir sumokėtas įmokas.

Įsidėmėtina!

■ Kai VSD įstatyme nustatytais terminais per einamuosius kalendorinius metus buvo mokamos įmokos iki einamojo mėnesio paskutinės dienos, tačiau SAV pranešimai nebuvo teikiami, metinis SAV pranešimas gali būti teikiamas neatsižvelgiant į tai, kad pagal savarankiškai dirbančio asmens VMI deklaruotas metines pajamų sumas ar išsiimtas asmeniniams poreikiams lėšų sumas priklausytų mokėti mažiau įmokų ir asmuo nesikreipia dėl socialinio draudimo

įmokų grąžinimo ar įskaitymo į būsimus laikotarpius. Jeigu MB narys turėjo teisę nemokėti įmokų (pirmaisiais veiklos metais), tačiau mokėjo, jis taip pat gali teikti SAV pranešimą. ■

PSD ir VSD įmokų gali nemokėti ir nedeklaruoti asmenys, jeigu jie:

- gauna (arba yra paskirta) senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensiją;
- gauna šalpos pensiją ar šalpos kompensaciją, išskyrus šalpos našlaičių pensiją;
- gauna su socialinio draudimo santykiais susijusią (socialinio draudimo) senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensiją iš kitos ES narės, Europos ekonominės erdvės valstybės, Jungtinės Karalystės, Šveicarijos Konfederacijos arba šalies, su kuria Lietuvos Respublika yra sudariusi tarptautinę sutartį dėl socialinės apsaugos taikymo;
- yra laisvės atėmimo vietose, psichikos sveikatos priežiūros įstaigose;
- yra sukakę senatvės pensijos amžių.

Reglamentuota!

Privalomojo sveikatos draudimo ir valstybinio socialinio draudimo įmokų apskaičiavimą ir mokėjimą reglamentuoja Sveikatos draudimo įstatymas ir Valstybinio socialinio draudimo įstatymas. Šių dokumentų dabar galiojančią ir ankstesnes redakcijas galite rasti elektroniniame norminių aktų sąvade *Socialinis draudimas I. Valstybinis socialinis draudimas, II. Sveikatos draudimas*. Vilnius, „Pačiolio“ leidykla.

VSD įmokų taip pat **galima nemokėti**, jeigu tai **pirma savarankiška veikla** nuo 2018 m. sausio 1 dienos. Pirmosios veiklos pradžia laikoma diena, kurią po 2018 m. sausio 1 d. asmuo pirmą kartą tampa savarankiškai dirbančiu asmeniu. Tai reiškia, kad asmuo iki šios dienos turi būti nevykdęs jokios savarankiškos veiklos, o jo pirmą savarankišką veiklą pradėta vykdyti po 2018 m. sausio 1 dienos.

Įsidėmėtina!

■ Jeigu MB narys laikinai nevykdo veiklos ir apie tai informavo VMI arba MB turi likviduojamos ar bankrutuojančios įmonės statusą, **MB nariai patys už save turi mokėti 6,98 proc. PSD įmoką** nuo MMA. To daryti nereikia, jeigu MB nariai priklauso asmenims, kurie išvardyti Sveikatos draudimo įstatymo 17 straipsnio 2–5 ir 7–10 dalyse arba 6 straipsnio 4 dalyje. ■

MB nario, LR **nuolatinio gyventojų**, gautos lėšos asmeniniam poreikiams tenkinti, priskirtos su darbo santykiais susijusioms pajamoms, pagal GPMĮ nuostatas priskiriamos B klasės pajamoms – **GPM sumoka pats MB narys**, pateikdamas deklaraciją (GPM311 forma). Šiuo atveju mažajai bendrijai tenka prievolė iki kitų metų vasario 15 d. tik pranešti VMI (GPM312 forma, deklaruojant šias išmokas 02 išmokos kodu) apie jos nario gautų pajamų sumą, o **pačiam nariui – iki kitų metų gegužės 1 d. deklaruoti gautas pajamas ir sumokėti GPM į biudžetą.**

Jeigu MB savo lėšomis sumoka GPM už MB narį, tokia suma būtų MB neleidžiami atskaitymai. MB šiuo atveju privalo iki kito mėnesio 15 dienos deklaruoti VMI išmokėtą sumą, taip pat išskaičiuotą ir sumokėtą GPM, pateikdama GPM313 formą.

Jeigu pajamas gauna **nenuolatinis Lietuvos gyventojas**, jos priskiriamos A klasės pajamoms – **GPM** nuo tokių pajamų išskaičiuoja ir **sumoka MB**.

Kaip su darbo santykiais susijusios pajamos GPM **apmokestinama** faktiškai MB nario iš MB gauta suma (nuolatiniam gyventojui pritaikius metinį neapmokestinamąjį pajamų dydį (toliau – MNPD) ir GPMĮ 21 straipsnyje numatytas lengvatas), taikant **20 proc. arba 32 proc. GPM tarifą**. MB nario bendra per metus gautų ir deklaruotų pajamų, t. y.:

- su darbo santykiais susijusių pajamų,
- tantjemų ir atlygio už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete,
- iš darbdavio pagal autorines sutartis gautų pajamų suma,
- dalis, **neviršijanti 60 VDU** (pvz., 2023 m. 60 VDU suma yra 101 094 €), apmokestinama 20 proc. GPM tarifu, **viršijanti 60 VDU** – 32 proc. GPM tarifu.

Reglamentuota!

Gyventojo pajamų mokesčio apskaičiavimą ir mokėjimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas. Šio dokumento dabar galiojančią ir ankstesnes redakcijas galite rasti elektroniniame norminių aktų sąvade *Gyventojų pajamų mokestis*. Vilnius, „Pačiolio“ leidykla.

Praktinė situacija

2023 metais MB narys (LR nuolatinis gyventojas) iš MB kas mėnesį **gavo lėšų asmeniniams poreikiams tenkinti** po 4 000 €, o 2023 m. gruodžio mėn. – 12 500 €.

Komentaras:

1. Nuo 2023 m. sausio–lapkričio mėn. išmokėtų lėšų sumos apskaičiuojamos VSD įmokos. MB iki kiekvieno mėnesio paskutinės dienos sumoka už narį „Sodrai“:

1) $4\,000\text{ €} \times 50\% \times 16,83\% = 336,60\text{ € VSD įmokų}$ (narys pensijai papildomai kaupia 3 proc.);

2) $4\,000\text{ €} \times 50\% \times 6,98\% = 139,60\text{ € PSD įmokų}$.

2. Nuo 2023 m. gruodžio mėn. išmokėtų lėšų sumos apskaičiuojamos VSD įmokos.

1) $12\,500\text{ €} \times 50\% \times 16,83\% = 1051,88\text{ € VSD įmokų}$ (narys pensijai papildomai kaupia 3 proc.);

2) $12\,500\text{ €} \times 50\% \times 6,98\% = 436,25\text{ € PSD įmokų}$.

Kiekvieną mėnesį, iki kito mėnesio 15 dienos, MB turės pateikti SAV pranešimą, deklaruoti po 2 000 € (gruodžio mėn. – 6 250 €) draudžiamųjų pajamų ir 16,83 proc. VSD įmokas.

GPM atžvilgiu mažoji bendrija turės pateikti informaciją VMI iki 2024 m. vasario 15 d., 56 500 € sumą įrašydama GPM312 formos pranešime ir nurodydama 02 išmokos kodą. MB narys privalės deklaruoti gautas metines pajamas ir sumokėti GPM iki 2024 m. gegužės 1 dienos. Bendra 56 500 € suma apmokestinama taikant **20 proc. GPM tarifą**, tačiau iš šių pajamų gali būti atimtas MNPD (jeigu šis dydis per 2023 metus nebuvo pritaikytas kitoms su darbo santykiais susijusioms pajamoms) ir GPMĮ 21 straipsnyje nurodytos išlaidos.

Pelno mokesčio atžvilgiu 56 500 € suma bus priskiriama 2023 metų leidžiamiesiems atskaitymams, o apskaičiuota VSD ir PSD įmokų suma – ribojamų dydžių leidžiamiesiems atskaitymams.

Kadangi MB nariams asmeniniams poreikiams išmokėtos lėšos pagal Mažųjų bendrijų įstatymo nuostatas laikomos avansu išmokėtu pelnu, apskaitoje jos registruojamos kaip trumpalaikis turtas.

TIPINĖS MAŽOSIOS BENDRIJOS NARIAMS IŠMOKAMŲ SUMŲ SĄSKAITŲ KORESPONDENCIJOS:

Bendrijos narių gaunamų išmokų asmeniniams poreikiams tenkinti paskyrimas

D 24472 Įmonės savininkų asmeniniams poreikiams išmokėtos sumos K 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos	registruojant mažosios bendrijos nariams mokėtinas išmokas asmeniniams poreikiams tenkinti
D 630411 Ataskaitinio laikotarpio VSD įmokos K 4482 Mokėtinos VSD ir PSD įmokos	registruojant apskaičiuotas VSD ir PSD mokėtinas sumas nuo MB nariams išmokamų sumų asmeniniams poreikiams tenkinti

Išmokų bendrijos nariams išmokėjimas

D 24450 Iš atskaitingų asmenų gautinos sumos K 271X Sąskaitos bankuose	registruojant išmokų, skirtų mažosios bendrijos nariams, išmokėjimą vadovui ar MB atstovui iš sąskaitų bankuose
D 24450 Iš atskaitingų asmenų gautinos sumos K 272X Kasa	registruojant išmokų, skirtų mažosios bendrijos nariams, išmokėjimą vadovui ar MB atstovui grynaisiais pinigais iš kasos
D 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos K 24450 Iš atskaitingų asmenų gautinos sumos	registruojant įsipareigojimų mažosios bendrijos nariams sumažėjimą išmokėjus išmokas
D 4482 Mokėtinos VSD ir PSD įmokos K 271X Sąskaitos bankuose	registruojant įsipareigojimų sumažėjimą, sumokėjus VSD ir PSD įmokas

Dėmesio – MOKESČIAI!**MB nariui išmokėto pelno apmokestinimas**

MB narys iš bendrijos **gali gauti** ne tik lėšų asmeniniams poreikiams tenkinti, bet ir **MB pelno dalį**. Skiriasi ir išmokų bendrijos nariams paskyrimo **procedūra**:

– mokant išmokas narių **asmeniniams poreikiams tenkinti**, nebūtina rengti finansinių ataskaitų rinkinio. Tokių išmokų skyrimas gali būti apibrėžtas bendrijos nuostatuose;

– skirdama **pelno dalį už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį**, bendrija privalo sudaryti trumpesnio negu finansiniai metai laikotarpio, kurio pelno dalis skirstoma mažosios bendrijos nariams, finansinių ataskaitų rinkinį.

Pagal GPMĮ tokios pajamos **apmokestinamos taikant 15 proc. GPM tarifą**. Kadangi nuolatinio Lietuvos gyventojo gautos tokio pobūdžio pajamos laikomos B klasės pajamomis (jeigu pajamas gauna nenuolatinis Lietuvos gyventojas, jos priskiriamos A klasės pajamoms), prievolė jas deklaruoti ir sumokėti į biudžetą GPM tenka MB nariui. MB nario **gauta pelno dalis neapmokestinama VSD ir PSD įmokomis**, tačiau apskaičiuojant mažosios bendrijos apmokestinamąjį pelną, ji **negali būti atimta iš MB apmokestinamųjų pajamų** (pripažįstama neleidžiamais atskaitymais).

MB nariams išmokėtas pelno sumas, kurios laikomos B klasės pajamomis, reikia deklaruoti iki kitų metų vasario 15 dienos, užpildant GPM312 formą ir nurodant 26 išmokos kodą. MB narys šias pajamas deklaruoja metinės pajamų deklaracijos GPM311 formoje ir iki kitų metų gegužės 1 dienos sumoka apskaičiuotą GPM.

Kalbant apie MB nario gaunamą pelno dalį avansu, svarbu pabrėžti, kad Mažųjų bendrijų įstatymas nustato tam tikrus apribojimus. Pagal MBI 26 str. 6 dalį, kai mažosios bendrijos finansinių metų pelno dalis, tenkanti nariui, yra mažesnė negu jo per finansinius metus gautų išmokų, kaip avansu išmokėto pelno, suma, MB narys mažajai bendrijai **turi grąžinti sumą, viršijančią jam tenkančią metų pelno dalį**. Ši nuostata taikoma ir tuo atveju, jeigu finansiniams metams pasibaigus bus apskaičiuoti nuostoliai. MB narys avansu gauto pelno sumas turi grąžinti per 30 dienų nuo metinių finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo dienos. Pagal to paties straipsnio 7 dalį, kai narys turi grąžinti per finansinius metus iš mažosios bendrijos gautų išmokų, kaip avansu išmokėto pelno, sumą, viršijančią jam tenkančią finansinių metų pelno dalį, laikoma, kad **suma, nuo kurios pagal VSD įstatymo nuostatas buvo apskaičiuojamos ir mokamos VSD įmokos, grąžinama paskiausiai**. Kitaip tariant, grąžinama gautoji pelno dalis, o jeigu jos nepakanka, – lėšos, gautos asmeniniams poreikiams tenkinti.

Išmokas, skirtas bendrijos nariams, iš bendrijos paima vadovas, o jeigu vadovas nepaskirtas, – narių atstovas. Vadovas arba atstovas gali paimti išmokas grynaisiais pinigais iš kasos arba mokėjimo pervedimu iš banko sąskaitos. Vadovaudamasis bendrijos nuostatais ir narių susirinkimo protokolu, bendrijos vadovas arba narių atstovas išmoka išmokas kitiems bendrijos nariams.

TIPINĖS MAŽOSIOS BENDRIJOS NARIAMS IŠMOKAMŲ SUMŲ SĄSKAITŲ KORESPONDENCIJOS:

Bendrijos narių gaunamų išmokų, kaip avansu išmokamo pelno, paskyrimas

D 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtas pelnas K 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos	registruojant mažosios bendrijos nariams mokėtinas išmokas, kaip avansu išmokamą pelną
---	--

Išmokų bendrijos nariams išmokėjimas

D 24450 Iš atskaitingų asmenų gautinos sumos K 271X Sąskaitos bankuose	registruojant išmokų, skirtų mažosios bendrijos nariams, išmokėjimą vadovui ar MB atstovui iš sąskaitų bankuose
D 24450 Iš atskaitingų asmenų gautinos sumos K 272X Kasa	registruojant išmokų, skirtų mažosios bendrijos nariams, išmokėjimą vadovui ar MB atstovui grynaisiais pinigais iš kasos
D 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos K 24450 Iš atskaitingų asmenų gautinos sumos	registruojant išsipareigojimų mažosios bendrijos nariams sumažėjimą išmokėjus išmokas

Kai pasibaigus MB finansiniams metams paskirstomas finansinių metų pelnas

D 34 Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) K 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtos pelnas K 24472 Įmonės savininkų asmeniniams poreikiams išmokėtos sumos K 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos	registruojant apskaitoje nepaskirstytojo pelno mažinamą per finansinius metus avansu išmokėto pelno ir asmeniniams narių poreikiams išmokėtų lėšų sumomis ir registruojant dalyviams likusią sumokėti sumą
---	--

Kai MB narys grąžina mažajai bendrijai jam avansu išmokėtą sumą

D 271X Sąskaitos bankuose K 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtos pelnas	registruojant apskaitoje MB nario grąžinamą sumą, kaip avansu išmokėtą pelną, į sąskaitą banke
D 272X Kasa K 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtos pelnas	registruojant apskaitoje MB nario grąžinamą sumą, kaip avansu išmokėtą pelną, į bendrijos kasą
D 271X Sąskaitos bankuose K 24472 Įmonės savininkų asmeniniams poreikiams išmokėtos sumos	registruojant apskaitoje MB nario grąžinamą sumą, kaip asmeniniams poreikiams išmokėtas lėšas, į sąskaitą banke
D 272X Kasa K 24472 Įmonės savininkų asmeniniams poreikiams išmokėtos sumos	registruojant apskaitoje MB nario grąžinamą sumą, kaip asmeniniams poreikiams išmokėtas lėšas, į bendrijos kasą

10.3. Mažosios bendrijos pelno paskirstymas

Pasibaigus finansiniams metams, *ne vėliau kaip per 3 mėnesius* mažosios bendrijos narių *susirinkimas* turi **patvirtinti finansinių ataskaitų rinkinį ir paskirstyti pelną**. Priimti sprendimus dėl pelno (nuostolių) paskirstymo galima tik kvalifikuota balsų dauguma, kuri negali būti mažesnė kaip $\frac{2}{3}$ visų mažosios bendrijos narių turimų balsų.

Kiekvienam mažosios bendrijos nariui **pelno dalis** skiriama **proporcingai jo įnašo dydžiui**. Mažosios bendrijos nuostatuose gali būti nustatyta **kitokia pelno paskirstymo** mažosios bendrijos nariams **tvarka**: pavyzdžiui, bendrijos nariams, kurie bendrijoje tiesiogiai nedirba, pelno dalis gali būti mažinama, o padidinama tiems nariams, kurie tiesiogiai vykdo bendrijos veiklą. Be to, gali skirtis bendrijoje dirbančių narių kvalifikacija, todėl bendrijos nuostatuose gali būti nustatytos skirtingos pelno paskirstymo proporcijos.

Įsidėmėtina!

■ Mažosios bendrijos narių susirinkimas **negali priimti sprendimo skirti ir išmokėti pelno**, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

- 1) nėra patvirtintas mažosios bendrijos metinių finansinių ataskaitų rinkinys;
- 2) mažoji bendrija turi neįvykdytų prievolių, kurių įvykdymo terminai suėjo iki sprendimo priėmimo;
- 3) paskirstytinojo finansinių metų pelno (nuostolių) suma yra neigiama. ■

Apskaičiavus kiekvienam mažosios bendrijos nariui tenkančią bendrijos finansinių metų pelno dalį, iš jos atimama mažosios bendrijos nariui per finansinius metus avansu išmokėto pelno suma. Jeigu **apskaičiuotas teigiamas skirtumas**, tai reiškia, kad už tuos metus bendrijos nariui priklauso didesnė išmokų suma, negu jis gavo avansu. Trūkstant suma išmokama bendrijos nariui. Jeigu **apskaičiuotas neigiamas skirtumas**, tai reiškia, kad už tuos metus bendrijos nariui priklauso mažesnė išmokų suma, negu jis gavo avansu. Per daug išmokėtą pelno sumą mažosios bendrijos narys turi **grąžinti mažajai bendrijai per 30 dienų** nuo metinių finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo dienos.

Kai pasibaigus finansiniams metams apskaičiuojami mažosios bendrijos nuostoliai, o per finansinius metus nariams iš mažosios bendrijos buvo išmokėta suma, kaip avansu išmokėtas pelnas, tuomet **visa ši suma turi būti grąžinta** mažajai bendrijai **per 30 dienų** nuo metinių finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo dienos.

Įsidėmėtina!

■ Atsiskaitymai ir bet kokie kiti mokėjimai pagal sandorius gali būti atliekami grynaisiais pinigais, jeigu jie nevirsija **penkių tūkstančių eurų**, išskyrus išimtis, numatytas LR atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribojimų įstatyme. ■

TIPINĖS PELNO PASKIRSTYMO IR IŠMOKĖJIMO SĄSKAITŲ KORESPONDENCIJOS:

Avansu išmokamo pelno paskyrimas ir išmokėjimas

D 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtas pelnas K 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos	registruojant avansu paskirtą pelno dalį, tenkančią mažosios bendrijos nariams
D 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos K 271X Sąskaitos bankuose	registruojant išmokėtą avansu paskirtą pelno dalį iš sąskaitos bankuose
D 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos K 272X Kasa	registruojant išmokėtą avansu paskirtą pelno dalį grynaisiais iš kasos

Metinio pelno dalies paskyrimas ir išmokėjimas bendrijos nariams

D 34X Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) K 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos	registruojant mažosios bendrijos nariams mokėtiną metinio pelno paskirtą dalį
D 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos K 271X Sąskaitos bankuose	išmokėjus paskirtą pelno dalį, skirtą mažosios bendrijos nariams, iš sąskaitų bankuose
D 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos K 272X Kasa	išmokėjus paskirtą pelno dalį, skirtą mažosios bendrijos nariams, grynaisiais pinigais iš kasos
D 4495 Įmonių savininkams mokėtinos sumos K 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtas pelnas	registruojant įsipareigojimų mažosios bendrijos nariams sumažėjimą avansu išmokėta pelno dalimi

Per daug išmokėtos pelno dalies grąžinimas

D 271X Sąskaitos bankuose K 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtas pelnas	registruojant bendrijos nario grąžintiną pelno dalį į sąskaitą bankuose
D 272X Kasa K 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtas pelnas	registruojant bendrijos nario grąžintiną pelno dalį į bendrijos kasą grynaisiais

Neatsižvelgiant į tai, kada pelnas buvo uždirbtas, **apskaitoje jo paskirstymas registruojamas**, kai mažosios bendrijos nariai priima sprendimą jį paskirstyti.

Daugiau informacijos apie darbo priemonę –

tel. +370 5 2700636, el. p. knygos@paciolis.lt arba www.paciolis.lt